

Naslov: Moje male stvari u sobi visokoj 8 metara izgledaju još manje...

Autor: Ana Lendvaj

Rubrika/Emisija: Kultura

Žanr: izvješće

Površina/Trajanje: 843,26

Naklada: 76.000,00

Ključne riječi: HAZU, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Akademik

→ Ekskluzivno za Večernji list akademik Josip Vaniš

Moje male stvari u sobi visokoj 8 metara izgledaju još manje...

Iz francuskih dnevnih novina sačuvao sam fotografiju i pokušao sam nacrtati Krista. Nije išlo
Josip Vaniš

OTVORENJE
Sve počinje u zagrebačkoj Palači HAZU, u subotu 8. ožujka, u podne

Ana Lendvaj
ana.lendvaj@vecernji.net

–“Rukovet” je to nečeg malog što se nudi kao cvijeće ili voće u bijelom papiru ili u starim novinama u koje su zamatali marmeladu kao suhu hranu za večeru u studentskim menzama 1945. godine – piše akademik Josip Vaniš o svojoj izložbi što se u zagrebačkoj Palači HAZU otvara u subotu u podne kao dio vrijednog nauma da se tu predstavi rad akademika. Arhitekt Nenad Fabijanić u prizemlju je u bijelim vitrinama koji čine atraktivnu križnu formu smjestio dio dokumentacije, Vaništinu korespondenciju s Junekom, Babićem, Šestićem, Kriležom, Karlovcanom, Tartagliom i drugima. Dio je tu od čak 600 listova “materijala o Vaništinim ljudima”. Bliskim ljudima... A gore, u dvorani 10 je drugi dio: – Tu je 29 eksponata, ulja, projekata, crteža – kaže nam Fabijanić koji među novim radovima ističe Isusa iz Perpignana u Hrvatskoj, iz 2013.

Kao Briefmarke

Vaniš kaže: “Od pedesetak stvari u strogoj je selekciji tridesetak obješeno u prostoru koji je Fabijanić na sve moguće načine nastojao pretvoriti u izložbeni prostor. Moje male stvari, kolaži, npr., izgledaju još manje u sobi višoj od

osam metara, izgledaju kao Briefmarke, kako bi rekao Hegedušić. Opisat ću vam samo jedan rad: Bolnica u Dubravi, čiji pravi naslov bi glasilo 2012. Kolovoz, mjesec koji je promijenio moj život. Ili dopustite mi još jedan opis: u Parizu 1953. vidio sam u Musée de l’Homme raspetoga Krista iz 12. stoljeća i nisam ga zaboravio, nisam nikada vidio potresnije glave kao kod ove skulpture iz Perpignana. Iz tadašnjih dnevnih novina sačuvao sam fotografiju i nekoliko puta pokušao nacrtati Krista iz Perpignana, ali bez uspjeha. Onda sam vidio da je Giacometti nacrtao tu glavu, veličanstveno, naravno i to me mučilo gođinama pa sam ponovno to pokušao učiniti, i nije išlo. Pa sam pokušao uljem na platnu naslikati ne ekspresionistički naglašeno djelo nepoznatog autora, već glavu same zabrinutosti koje je na momente ličila na Jerolima Miše kad je 1943. godine na Akademiji korigirao moje crteže. I onda je tokom rada Miše nestao, i bilo je to samo bolno lice Isusa iz Perpignana nad Hrvatskom”, opisuje Vaniš. Posudujući naslov “Rukovet” od “prevratničke” zbirke pjesnika Tina Ujevića, akademik Tonko Maroević i kataloškim esejem upozorava na “nepretenciozan, nepotpun, nerespektivni karakter ove izložbe”, čime naznačava i privremenost ili gotovo usputnost izbora izloženih radova. Ali baš taj izbor, naglašava Maroević, na svoj način potvrđuje bogatu kreativnu amplitudu iznimno značajnog umjetnika. “Rukovet” nu-

sta uoči svoje izložbe u **HAZU**

obi visokoj š manje...

Rukovet od
29 eksponata,
ulja, crteža,
projekata i
600 listova

de pogled u Vaništin radni ambijent koliko i u samo djelo. Sve što se odnosi na Vaništu zapravo je ujedno i Vaništin rad, razumijemo li što je bila umjetnička Grupa Gorgona i njezin 1961. osnovan Studio G. Atelje.

Kola duh Gorgone

Dvije godine prije Gorgonu su kao tihu, namjerno umjetnički nerazmetljivu i nimalo brbljavu grupu osnovali Vaništa, J. Knifer, Đ. Seder, M. Jevšovar, I. Kožarić, M. Horvat, R. Putar, M. Meštović i M. Bišćević. Nije tu bilo važno samo umjetničko djelo oblikovano standardnim art mate-

rijalima nego i ono što je do tada činilo samo pobočni, a ne i integralni dio umjetničkog opusa autora. Jednakovrijedna bila je svaka pa i najmanja umjetnička gesta, crta, kakav zapis ili citat. Sve se to čuvalo, sve je to kolalo kao duh Gorgone, definiran istovremeno i kao umjetnost i kao anti-umjetnost. Tako je svaka privatna inicijativa u političkom, ekonomskom ili kulturnom području bila tada onemogućavana, Studio G ipak je funkcionirao. Mladi kunsthistoričar Igor Zidić oduševljeno je pisao o njihovim projektima, a Vaništa je ostao zapamćen po svom "Beskonačnom štapu", objektu s drškama s obje strane, oblikovanom u čast Manetu. Poštovanje spram tog duha nikad nije splasnulo, kao ni duh sam, samo što je još zatajniji...

VANIŠTIN KRIST

U Parizu 1953. Vaništa je u Musée de l'Homme vidio raspetoga Krista iz 12. stoljeća. Mučio se dok ga lani nije naslikao onako kako je želio - kao "glavu same zabrinutosti" kao "Isusa iz Perpignana u Hrvatskoj"

'Od pedesetak stvari u strogoj je selekciji tridesetak obješeno u ovom prostoru'